

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/100992,Bitwa-o-Narvik-pierwsze-zwyciestwo-aliantow-w-II-wojnie-swiatowej-z-udzialem-Pol.html>
27.02.2026, 14:23

Bitwa o Narvik – pierwsze zwycięstwo aliantów w II wojnie światowej z udziałem Polaków (9 kwietnia – 8 czerwca 1940)

Realizując wytyczne planu pod powszechnie przyjętą nazwą „Pekin”, dotyczącego ewakuacji części polskich jednostek pływających 30 sierpnia 1939 r. marszałek Edward Rydz-Śmigły podjął decyzję o odesłaniu 3 niszczycieli do Anglii.

08.06.2025

BITWA O NARVIK

9.04–8.06.1940

POLACY W BITWIE O NARVIK

EWAKUACJA OKRĘTÓW POLSKIEJ MARYNARKI WOJENNEJ DO WIELKIEJ BRYTANII

POCZĄTEK EWAKUACJI

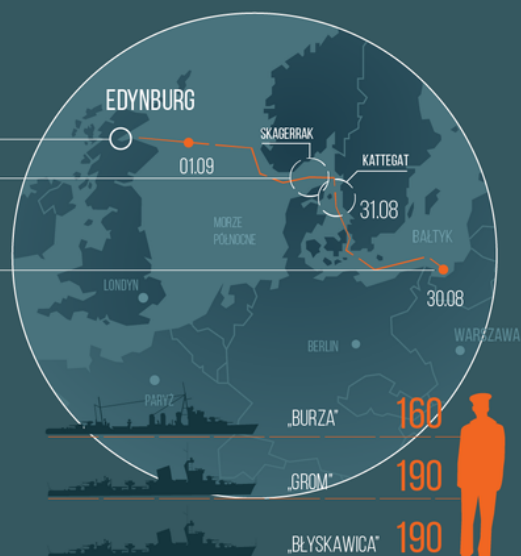
Realizując wytyczne planu ewakuacji części polskich jednostek pływających pod powszechnie przyjętą nazwą planu „Pekin”, 30 sierpnia marszałek Edward Rydz-Śmigły podjął decyzję o odesłaniu z portu w Gdyni 3 niszczycieli ORP „Błyskawica”, ORP „Burza”, ORP „Grom” do Anglii.

PRZEZ BAŁTYK I MORZE PÓŁNOCNE DO ANGLII

Polski zespół przepłynął Bałtyk, wpłynął do cieśniny Sund, później okręty przeszły Kattegat i Skagerrak. Dla zmylenia Niemców zespół kierował się ku Norwegii.

DOPŁYNIECIE DO SZKOCJI

W nocy z 31 sierpnia na 1 września kurs został zmieniony na Wielką Brytanię. Rano załogi dowiedziały się z radia o wybuchu wojny. Po południu polskie okręty spotkały brytyjskie niszczyciele w eskorcie których wpłynęły do zatoki Firth of Forth, nieco później zakotwiczyły na redzie portu w Edynburgu.

SAMODZIELNA BRYGADA STRZELCÓW PODHALAŃSKICH

Została utworzona we Francji na podstawie umów międzysojuszniczych na początku 1940 r. Ostateczny skład brygady ustalono w lutym 1940 r., znalazły się w niej trzy bataliony wydzielone z 1 Dywizji Grenadierów i jeden z 4 Warszawskiego Pułku Strzelców Pieszych z 2 Dywizji Strzelców Pieszych. Wyposażono ją w całości w sprzęt francuski zakupiony ze zwrotnych kredytów przyznanych Polsce jeszcze przed wybuchem wojny. Brygada osiągnęła stan 4778 ludzi,

4 778 ŻOŁNIERZY

1/3 LĄDOWYCH SIŁ ALIANKICH POD NARVIKIEM

PIERWSZE ZWYCIĘSTWO ALIANTÓW W II WŚ

Początkowo Polacy rozpoznawali pozycje niemieckie i przygotowywali się do uderzenia na Narvik.

Koncentryczny atak rozpoczął się w nocy z 27 na 28 maja 1940 r. Polska brygada podjęła atak na pozycje niemieckie na półwyspie Ankenes, oddzielonym od Narviku wodami Beisfjordu.

Niemieckie pozycje były dobrze przygotowane i zamaskowane. 28 maja po ciężkich bojach aliantom udało się zdobyć Narvik. Było to pierwsze zwycięstwo wojsk alianckich w II wojnie światowej. Znaczny udział w tym zwycięstwie mieli polscy żołnierze.

STRATY POLAKÓW

STRATY SBSP

97

198

28

ZATOPLENIE ORP „GROM”

ORP „GROM”, „BURZA” I „BŁYSKAWICA” POD NARVIKIEM

Działaniom lądowym w bitwie o Narvik towarzyszyło wsparcie floty brytyjskiej. Wśród okrętów walczących w Norwegii były okręty polskie, ewakuowane do Wielkiej Brytanii w ostatnich dniach sierpnia 1939 r. Zadaniem polskich niszczycieli OORP „Grom”, „Burza” i „Błyskawica” było patrołowanie norweskiego wybrzeża oraz wsparcie artyleryjskie alianckich oddziałów walczących na lądzie. Podczas walk uszkodzona została „Błyskawica” i jej zadania przejął „Grom”. Okręty alianckie stały się obiektem ataków lotnictwa niemieckiego. Ofiarą takiego nalotu był ORP „Grom”, który został trafiony dwiema bombami lotniczymi i zatonął. Z załogi okrętu liczącej 213 marynarzy zginęło 59.

160

„BURZA”

190

„GROM”

190

„BŁYSKAWICA”

8
05

Wysłanie Samodzielnej
Brygady Strzelców
Podhalańskich
do Norwegii

27
05

Atak aliantów na pozycje
niemieckie w okolicach
Narviku

28
05

Zdobycie Narviku
przez wojska
alianckie

3-8
06

Ewakuacja Samodzielnej
Brygady Strzelców
Podhalańskich
do Francji

21
08

Oficjalne rozwiązanie
Samodzielnej Brygady
Strzelców Podhalańskich
w Szkocji

1940

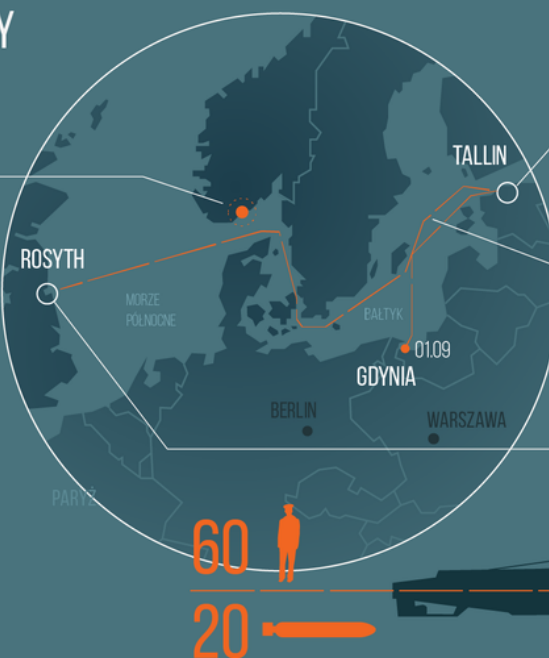
OKRĘT PODWODNY ORP „ORZEŁ”

1940

3.04

W SŁUŻBIE ROYAL NAVY

Po dokonaniu remontów i wypoczynku załogi, okręt rozpoczął służbę w Royal Navy i patrolował wybrzeża Norwegii. 3 kwietnia 1940 r. storpedował transportowiec niemiecki „Rio de Janeiro”, który płynął do Norwegii z niemieckimi żołnierzami i sprzętem wojennym. Dzięki tej akcji dowództwo alianckie rozpoznało niemiecki zamiar opanowania Norwegii.

1939

14-18.09

ORP „ORZEŁ” INTERNOWANY W TALLINIE

ORP „Orzeł” po wybuchu wojny prowadził działania na Bałtyku, lecz decyzją dowódcy i z powodu jego choroby wpłynął do estońskiego portu w Tallinie. Tam został wraz z załogą internowany.

18.10

UCIECZKA „ORŁA” Z INTERNOWANIA, OPERACJE NA BAŁTYKU

Po brawurowej ucieczce 18 września, okręt operował jeszcze przez pewien czas na Bałtyku lecz w wyniku uszkodzeń, kończących się zapasów i paliwa podjęto decyzję o kursie do Anglii.

14.10

DOPŁYNIECIE DO ANGLII

LĄDOWANIE W NORWEGII

Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich została wysłana 8 maja 1940 r. do Norwegii, gdzie wzięła udział w trwającej od kwietnia bitwie o Narvik - niezamrażający port za kołem polarnym, ważne strategicznie miejsce przeładunku szwedzkiej rudy żelaza. Po wyładunku brygady w norweskim porcie Harstad jej 1 batalion skierowano do Skallen, 2 batalion w rejon Melik i Sorvik, 3 batalion przetransportowano drogą morską do portu Ballangen, natomiast 4 batalion przerzucono do portu w Salangen, skąd kutrami przedostał się do Sagfjordu.

PRZERWANIE OPERACJI I EWAKUACJA Z NARVIKU

Niestety, w związku z ciężką sytuacją na froncie we Francji, alianci podjęli decyzję o ewakuacji wojsk z Narviku. Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich rozpoczęła ewakuację 3 czerwca i po pięciu dniach ostatni pododdział wraz z dowódcą gen. bryg. Zygmuntem Bohuszem-Szyszka odpłynął do Francji. Brygada walczyła w Bretanii podczas kampanii francuskiej. Po klęsce Francji ewakuowano ją do Wielkiej Brytanii, gdzie w sierpniu 1940 r. została rozwiązana.

O godzinie 14.15 okręty te pod komendą dowódcy dywizjonu, komandora porucznika Romana Stankiewicza wyruszyły do Wielkiej Brytanii. ORP „Błyskawica” pod dowództwem komandora porucznika Włodzimierza Kodrębskiego, ORP „Burza” dowodzona przez komandora podporucznika Stanisława Nahorskiego i ORP „Grom” pod dowództwem komandora porucznika Aleksandra Hulewicza. Polski zespół przepłynął Bałtyk, następnie wpłynął do cieśniny Sund, później okręty przeszły Kattegat i Skagerrak. Dla zmylenia Niemców dywizjon kierował się ku Norwegii. W nocy z 31 sierpnia na 1 września kurs zmieniono na Wielką Brytanię. Rano załogi dowiedziały się z radia o wybuchu wojny. Tuż po południu polskie okręty spotkały się z brytyjskimi niszczycielami, w których eskorcie wpłynęły do zatoki Firth of Forth, a o godz. 17.37 zakotwiczyły na redzie portu w Edynburgu.

Okręt podwodny ORP „Orzeł” po wybuchu wojny prowadził zaplanowane przez Dowództwo Floty

działania na Bałtyku, lecz decyzją dowódcy okrętu i z powodu jego choroby wpłynął do estońskiego portu w Tallinie. Tam wraz z załogą został internowany. Po brawurowej ucieczce 18 września, okręt operował jeszcze przez pewien czas na Bałtyku, lecz w wyniku uszkodzeń, kończących się zapasów wody i paliwa podjęto decyzję o kursie do Anglii. 14 października „Orzeł” dotarł do portu Rosyth. Po remontach i wypoczynku załogi okręt rozpoczął służbę w Royal Navy. Patrolował wybrzeża Norwegii, do której płynął transportowiec niemiecki „Rio de Janeiro” z żołnierzami i sprzętem wojennym, storpedowany przez „Orła” 3 kwietnia 1940 r. Dzięki tej akcji dowództwo alianckie rozpoznało niemiecki zamiar opanowania Norwegii.

Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich została utworzona we Francji na podstawie umów międzysojuszniczych na początku 1940 r. Jednostka ta, w ramach francuskiego korpusu ekspedycyjnego, miała wziąć udział w wojnie Finlandii z sowiecką agresją. Ostateczny skład brygady został ustalony w lutym 1940 r.: znalazły się w niej trzy bataliony wydzielone z 1 Dywizji Grenadierów i jeden z 4 Warszawskiego Pułku Strzelców Pieszych z 2 Dywizji Strzelców Pieszych. Zorganizowana została według etatu francuskiej brygady strzelców alpejskich (Chasseurs Alpins). Wyposażono ją w całości w sprzęt francuski zakupiony ze zwrotnych kredytów przyznanych Polsce jeszcze przed wybuchem wojny. Szeregowi żołnierze brygady rekrutowali się przede wszystkim spośród przedwojennej emigracji zarobkowej, byli wśród nich również weterani wojny domowej w Hiszpanii, walczący po stronie republikańskiej. Brygada osiągnęła stan 4778 ludzi, w tym 182 oficerów.

Polacy w bitwie o Narvik

Wskutek zaprzestania działań wojennych i zakończenia wojny zimowej w Finlandii, Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich została wysłana 8 maja 1940 r. do Norwegii, gdzie wzięła udział w bitwie o Narvik, ważny strategicznie niezamarzający port przeładunkowy szwedzkiej rudy żelaza za kołem polarnym. Po wyładunku brygady w norweskim porcie Harstad jej 1 batalion skierowano do Skallen, 2 batalion w rejon Melik i Sorvik, 3 batalion przetransportowano drogą morską do portu Ballangen, natomiast 4 batalion przerzucono do portu w Salangen, skąd kutrami przedostał się do Sagfjordu. Początkowo Polacy rozpoznawali pozycje niemieckie i przygotowywali się do uderzenia na Narvik. Koncentryczny atak rozpoczął się w nocy z 27 na 28 maja 1940 r. Polska brygada zaatakowała Niemców na półwyspie Ankenes, oddzielnym od Narviku wodami Beisfjordu. Niemieckie pozycje były starannie przygotowane i zamaskowane, chronione przez pola minowe, dobrze wstrzelane karabiny maszynowe i moździerze. Polacy zdobyli wzgórze 275, ale nie zdołali się na nim utrzymać. Następnie 1 batalion zajął wzgórze 650 i 773. Wkrótce potem 2 batalion zdobył ponownie wzgórze 275 i wyszedł na przedpole Nyborga, co spowodowało ewakuację niemieckich oddziałów łodziami do Narviku. 28 maja po ciężkich bojach aliancom udało się zdobyć Narvik. Było to pierwsze zwycięstwo wojsk alianckich w II wojnie światowej. Znaczny udział w tym zwycięstwie mieli polscy żołnierze. Niestety, w związku z trudną sytuacją na froncie we Francji, alianci podjęli decyzję o wycofaniu swych wojsk. Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich rozpoczęła ewakuację 3 czerwca i po pięciu dniach, 8 czerwca ostatni pododdział wraz z dowódcą gen. bryg. Zygmunt Bohusz-Szyszka odpłynął do Francji. Podczas walk o Narvik Brygada straciła 97 żołnierzy zabitych, 28 ludzi zaginęło, a 189 żołnierzy zostało rannych.

OORP „Grom”, „Burza” i „Błyskawica” pod Narvikiem

Działaniom lądowym w bitwie o Narvik towarzyszyło wsparcie floty brytyjskiej. Wśród okrętów walczących w Norwegii znalazły się okręty polskie, ewakuowane do Wielkiej Brytanii w ostatnich

dniach sierpnia 1939 r. Zadaniem polskich niszczycieli OORP „Grom”, „Burza” i „Błyskawica” było patrolowanie norweskiego wybrzeża oraz wsparcie artyleryjskie alianckich oddziałów walczących na lądzie. Podczas walk uszkodzona została „Błyskawica”, toteż jej zadania przejął „Grom”. Okręty alianckie były obiektami ataków lotnictwa niemieckiego. Ofiarą takiego nalotu stał się ORP „Grom”, który zatonął, trafiony dwiema bombami lotniczymi. Z załogi okrętu liczącej 213 marynarzy zginęło 59.

dr Andrzej Olejniczak (OBEN IPN we Wrocławiu)

Pliki do pobrania

[Bitwa o Narvik – plansze z infografikami do druku \(pdf, 20.6 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)